

prof. dr hab. Mirosław Pawlak
Uniwersytet im Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu
pawlakmi@amu.edu.pl

**RECENZJA DOROBKU NAUKOWO-BADAWCZEGO, DYDAKTYCZNEGO I ORGANIZACYJNEGO DR.
LUISA JAVIERA PENTÓNA HERRERY W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM**

1. Ogólna charakterystyka Habilitanta

Pan dr Luis Javier Pentón Herrera uzyskał w 2011 r. dyplom w zakresie studiów ogólnych w University of Maryland University College, a następnie w 2012 r. otrzymał w tej samej instytucji dyplom licencjata z administracji biznesu, specjalizując się w psychologii. Kolejne etapy jego wykształcenia były już ściśle związane z edukacją, a w szczególności z uczeniem się i nauczaniem języków obcych. I tak, w 2012 r. uzyskał tytuł zawodowy magistra edukacji ze specjalnością w edukacji dorosłych i rozwoju w Strayer University, w 2014 r. tytuł magistra ze specjalizacją w edukacji języka hiszpańskiego w NOVA Southeastern University, a w 2014 r. dyplom magistra w zakresie dydaktyki i metodyki nauczania języków obcych, specjalizując się w edukacji dwujęzycznej. W końcu, w 2018 r. otrzymał stopień naukowy doktora (Doctor of Philosophy) w zakresie edukacji języków obcych, nadany przez Concordia University, a jego rozprawa doktorska poświęcona była nauce języka angielskiego jako trzeciego w przypadku nastoletnich imigrantów w USA. Dr Pentón Herrera posiada bogate doświadczenie zawodowe w różnych instytucjach szkolnictwa wyższego w USA i Polsce. Pracował między innymi jako lektor języka angielskiego i hiszpańskiego w Columbia College, McDaniel College, University of Maryland czy University of the District of Columbia oraz jako adiunkt w American College of Education i w Uniwersytecie Warszawskim. Od 2023 r. jest zatrudniony na stanowisku profesora uczelni w Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie.

2. Ocena dorobku naukowo-badawczego

2.1. Podstawowe osiągnięcie naukowe

Zgodnie z artykułem 219 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Habilitant zgłosił jako swoje podstawowe osiągnięcie naukowe cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych zatytułowany: *Tożsamość, emocje i dobrostan w nauczaniu i uczeniu się języków obcych. Społeczno-emocjonalne uczenie się jako nowy paradygmat badawczy*. Obejmuje on 12 artykułów, które w zdecydowanej większości ukazały się w wiodących czasopismach językoznawczych (Q1 i Q2), przy czym łączny skumulowany współczynnik wpływu wynosi 25, a ogólna liczba punktów na podstawie obowiązującego wykazu czasopism punktowanych z 2024 r. wynosi 1100. Są to bez wątpienia imponujące wskaźniki, jeśli chodzi o nauki humanistyczne i to nie tylko w polskim kontekście. Trzeba zaznaczyć, że tylko w trzech przypadkach Habilitant jest samodzielnym autorem, a pozostałe włączone do cyklu publikacje powstały we współautorstwie z innymi badaczami. Tym niemniej, w trzech artykułach jest pierwszym autorem, w kolejnych trzech drugim, a do wniosku dołączono oświadczenia stwierdzające identyczny wkład wszystkich autorów w powstanie danego tekstu.

Artykuły składające się na zgłoszony cykl ogniskują się na szeroko rozumianych czynnikach afektywnych, a w szczególności pojęciu tożsamości, emocjach odczuwanych w trakcie nauki języka obcego oraz pojęciu dobrostanu. Ramę teoretyczną w większości publikacji naukowych dr. Pentóna Herrery stanowi perspektywa ekologiczna zaproponowana przez Bronfenbrennera (1979), która pozwala określić sposoby, w jakie systemy na poziomie mikro, mezo i makro kształtują tożsamość, emocje oraz dobrostan. Habilitant wyróżnia dwa kluczowe wątki tematyczne, jeśli chodzi o prowadzone przez siebie badania empiryczne oraz ich wkład w subdyscyplinę językoznawstwa stosowanego. Pierwszy z nich dotyczy wspomnianych wyżej konstruktów, tj. tożsamości, emocji oraz dobrostanu. Na szczególną uwagę zasługuje tutaj w moim przekonaniu tekst „Transnational teacher practitioners' identity tensions: A collaborative autoethnography" z 2023 r., opublikowany w prestiżowym czasopiśmie *TESOL Quarterly*, ze względu na fakt, że w prezentowanym badaniu zastosowano metodę autoetnografii opartej na współpracy w celu zbadania napięć tożsamościowych w przypadku nauczycieli języka angielskiego jako obcego. Drugi wskazany przez Habilitanta wątek ogniskuje się na kwestii społeczno-emocjonalnego uczenia się. Moją uwagę zwróciły w tym przypadku dwa artykuły: (1) „How to behave and why: Exploring moral values in the ESOL newcomer classroom" z 2019 r., jednoautorska praca opublikowana w czasopiśmie *TESOL Quarterly*, poświęcona roli wartości moralnych i zachowań na lekcjach języka obcego wykorzystując metodologię badania w działaniu oraz (2) „Nature journaling in English language teaching: An introduction for practitioners" z 2023 r., która ma nowatorski charakter, koncentrując się na roli dziennikarstwa przyrodniczego w dydaktyce językowej i ukazała się w

prestżowym czasopiśmie *Innovation in Language Learning and Teaching*. Jak przekonuje Habilitant w autoreferacie, wyniki prowadzonych przez niego badań, które zostały opublikowane w artykułach tworzących zgłoszony cykl jasno pokazują, że kwestie afektywne odgrywają fundamentalną rolę w procesie uczenia się i nauczania języka obcego, w szczególności w odniesieniu do tożsamości, emocji i dobrostanu. Zwraca również uwagę na fakt, że przyjęcie perspektywy ekologicznej pozwala na lepsze zrozumienie sposobu, w jaki te konstrukty są kształtowane przez czynniki środowiskowe, dzięki czemu możliwe jest zaproponowanie rekomendacji na różnych poziomach (np. klasa językowa, rozwiązania instytucjonalne, polityka edukacyjna).

Przechodząc do oceny zgłoszonego przez Habilitanta podstawowego osiągnięcia naukowego, trzeba tutaj wskazać na kilka jego niewątpliwych walorów. Po pierwsze, większość artykułów, które zostały włączone do cyklu ukazała się w wiodących czasopismach językoznawczych (np. *TESOL Quarterly*, *Innovation in Language Teaching and Learning*, *ELT Journal*), co, z uwagi na wymagający proces recenzyjny, już samo w sobie świadczy o ich jakości oraz o spełnieniu niezbędnych wymogów metodologicznych. Nie ulega wątpliwości, że tylko niewielu polskich badaczy aspirujących do stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie językoznawstwo może się pochwalić publikacjami tej rangi. Nie mniej ważny jest fakt, że teksty publikowane w tak prestiżowych czasopismach mają ogromny zasięg, co powoduje, że wyniki badań dr. Pentóna Herrery oraz oparte na nich implikacje mają szansę wywierać realny wpływ na wysiłki badawcze podejmowane przez specjalistów z całego świata. Po drugie, uważna lektura artykułów pokazuje, że Habilitant doskonale orientuje się w zagadnieniach będących przedmiotem prowadzonych przez niego badań, a także to, że dysponuje wymaganym warsztatem metodologicznym, choć faworyzowany przez niego paradygmat badawczy nie do końca mnie przekonuje i ma swoje ograniczenia, o czym będzie mowa poniżej. Warto też podkreślić, że w większości przypadków podejmuje on dość udaną próbę przełożenia wyników badań empirycznych na rozwiązania praktyczne, zarówno w odniesieniu do nauczycieli, jak i kwestii instytucjonalnych i systemowych, choć trudno się oprzeć wrażeniu, że czasami nie są one wystarczająco konkretne. Po trzecie, nie ulega wątpliwości, że prace dr. Pentóna Herrery przyczyniają się do uwypuklenia roli czynników afektywnych w uczeniu się i nauczaniu języków obcych, poszerzając naszą wiedzę w tym zakresie, a jednocześnie wpisując się w obecne trendy w badaniach nad różnicami indywidualnymi w dydaktyce językowej, gdzie wyraźnie widoczne są wysiłki na rzecz wykazania, że sfera emocjonalna w nauce języka obcego jest równie ważna co różnego rodzaju zmienne o charakterze kognitywnym, takie jak pamięć robocza, zdolności językowe czy sposoby przetwarzania informacji (np. Dewaele i in., 2024; Oxford, 2021; Plonsky i in., 2022). Po czwarte, należy z pewnością docenić fakt, że Habilitant podejmuje w swoich pracach próbę zgłębienia mało znanych obszarów (np. wartości moralne, dziennikarstwo przyrodnicze) i nie unika zastosowania w tym celu innowacyjnych rozwiązań metodologicznych (np. autoetnografia) bądź takich, które stanowią pomost między badaniami empirycznymi a codzienną

praktyką nauczycielską (np. badanie w działaniu). I w końcu, choć ta uwaga nie dotyczy kwestii merytorycznych, jestem pod wrażeniem ogromnej staranności, z jaką przygotowany został autoreferat. Na przykład opis podstawowego osiągnięcia naukowego mógłby stanowić niezależny artykuł zawierający charakterystykę omawianych konstruktów, przegląd badań i zestawienie kluczowych publikacji.

Mam też kilka uwag krytycznych dotyczących zgłoszonego podstawowego osiągnięcia naukowego dr. Pentóna Herrery. Przede wszystkim, trudno nie odnieść wrażenia, że artykuły włączone do cyklu nie do końca stanowią spójną całość, a w niektórych przypadkach trudno doszukać się bezpośredniego związku z tożsamością, emocjami i dobrostanem czy nawet bardzo szeroko rozumianymi czynnikami afektywnymi. Chodzi mi na przykład o artykuły dotyczące dziennikarstwa przyrodniczego, używania książek obrazkowych czy wartości moralnych. Innymi słowy, wydaje się, że Habilitant postanowił tak nakreślić ramy zgłoszonego cyklu, aby móc pochwalić się swoimi najlepszymi publikacjami, a i tak niektóre teksty zostały do niego włączone niejako "na siłę". Choć takie działanie jest w pełni racjonalne i wskazuje na swego rodzaju kreatywność, to moim obowiązkiem jest ten problem wyartykułować. Kolejnym mankamentem, który jest również konsekwencją wspomnianego braku spójności, jest fakt, że o ile faktycznie tożsamość zajmuje pierwszoplanowe miejsce w kilku pracach, to tego samego nie można powiedzieć o emocjach czy dobrostanie, ponieważ w zasadzie, poza odniesieniami do tzw. "wysiłku emocjonalnego" nie pojawiają się one w tytułach włączonych do cyklu artykułów, a co gorsza trudno się doszukać ich pełniejszego omówienia w przeglądzie literatury, nie mówiąc już o tym, że poza nielicznymi wyjątkami brak jest odniesień do publikacji tak znanych badaczy jak Peter MacIntyre, Jean-Marc Dewaele, Chengchen Li, Sarah Mercer, Tammy Gregersen czy Mariusz Kruk (co ciekawe niektórzy z tych autorów są wielokrotnie cytowani w autoreferacie). Jest to szczególnie niepokojące w przypadku emocji, które traktowane są holistycznie, a może po prostu dość powierzchownie, ponieważ w swoich tekstach Habilitant tak naprawdę nie odnosi się do konkretnych, a jednocześnie dobrze już przecież zbadanych emocji, takich jak lęk językowy (MacIntyre, 2017), radość (Dewaele i MacIntyre, 2014) czy nuda (Kruk i Zawodniak, 2018). Trzecią słabością zgłoszonego podstawowego osiągnięcia naukowego jest fakt, że wszystkie artykuły oparte są na metodologii jakościowej, a wiele z nich to studia przypadku, co sprawia, o czym wspomniałem powyżej, że trudno jest w odpowiedzialny sposób przedstawić na ich podstawie konkretne zalecenia dla nauczycieli. Nie chcę przez to powiedzieć, że takie badania nie mają sensu bądź też są pozbawione wartości, ale raczej to, że ich wyniki zawsze będą fragmentaryczne, a zamknięcie się w jednym paradygmacie w zasadzie uniemożliwia uchwycenie wielowymiarowości procesów związanych z uczeniem się i nauczaniem języka obcego. Można także zadać pytanie, w jakim stopniu tematyka niektórych tekstów (np. wartości moralne, sprawiedliwość społeczna, emocje oraz tożsamość początkujących nauczycieli) tak naprawdę wpisują się w dyscyplinę "językoznawstwo", choć jest to oczywiście problem, który należałoby poddać szerszej dyskusji.

Pomimo tych kilku uwag krytycznych czy może polemicznych, należy wyraźnie stwierdzić, że artykuły włączone do przedstawionego cyklu to wartościowe, starannie opracowane teksty, które stanowią znaczący wkład do naszej wiedzy na temat roli czynników afektywnych w procesie uczenia się i nauczania języka obcego, a kilka z nich można uznać za innowacyjne. Nie sposób też pominąć faktu, że większość z nich ukazała się w prestiżowych czasopismach implementujących rygorystyczny proces recenzyjny. Biorąc to wszystko pod uwagę, moja ocena podstawowego osiągnięcia naukowego dr. Luisa Javiera Pentóna Herrery jest **pozytywna**.

2.2. Pozostałe osiągnięcia naukowe

Pozostały dorobek naukowy dr. Pentóna Herrery należy bez wątpienia uznać za imponujący i, opierając się na doświadczeniu, mogę śmiało powiedzieć, że niewiele osób ubiegających się o stopień naukowy doktora habilitowanego, a nawet tytuł profesora, może się pochwalić osiągnięciami tej rangi. Jest autorem i współautorem pięciu monografii naukowych, w tym dwóch, które ukazały się po uzyskaniu stopnia naukowego doktora i opublikowane zostały przez stowarzyszenie TESOL. Jest redaktorem lub współredaktorem aż dziewięciu prac zbiorowych, w tym kilku, które ukazały się nakładem tak renomowanych wydawnictw jak Brill, Routledge czy Springer. Opublikował, zarówno samodzielnie, jak i we współautorstwie, łącznie 26 rozdziałów w pracach zbiorowych, z czego aż 22 ukazały się już po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Także w tym przypadku wiele z nich włączono do monografii opublikowanych przez wiodące wydawnictwa (np. „Peacemaking circles in the English language classroom” z 2022 r. czy „Poetic conversations: Moving forward with autoethnography in applied Linguistics” z 2023 r.). Jest też autorem lub współautorem 41 artykułów w czasopismach naukowych, w tym 20 po uzyskaniu stopnia doktora. Również tutaj warto podkreślić, że kilka prac ukazało się w uznanych czasopismach, takich jak *TESOL Journal*, *Hispania*, *Linguistics and Education* czy *Educational Studies*. Wychodząc poza kwestie czysto ilościowe i jakościowe, należy zwrócić uwagę na szeroki zakres zainteresowań naukowych Habilitanta, które dotyczą między innymi takich zagadnień jak rozwój zawodowy nauczycieli, wykorzystanie literatury na lekcjach języka obcego, edukacja dwujęzyczna, specjalne potrzeby edukacyjne czy też emocje.

Równie imponująco prezentuje się działalność Habilitanta, jeśli chodzi o aktywne uczestnictwo w konferencjach naukowych, warsztatach i innych tego typu wydarzeniach. Z pewnością spore wrażenie musi budzić fakt, że w dotychczasowej karierze był wielokrotnie zapraszany do wygłoszenia referatów plenarnych czy też przeprowadzenia prezentacji bądź warsztatów podczas wydarzeń naukowych lub popularyzujących naukę na całym świecie, a od 2016 r. miało to miejsce aż 85 razy. Na szczególną uwagę zasługują prezentacje podczas międzynarodowej konwencji TESOL i wydarzeń firmowanych przez organizacje afiliowane przy tym stowarzyszeniu w różnych częściach USA i w innych krajach (np. Turkmenistan, Korea, Zjednoczone Emiraty Arabskie), ale również referaty plenarne w ostatnich latach

podczas konferencji w Ukrainie, Pakistanie czy w Kanadzie. Dr Pentón Herrera brał również aktywny udział w 59 konferencjach naukowych organizowanych w różnych częściach świata (np. Australia, Finlandia, Hiszpania, Stany Zjednoczone). Choć nie uczestniczył w projektach naukowych *sensu stricto*, uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim dwa granty na badania naukowe prowadzone we współpracy z instytucjami szkolnictwa wyższego w Ukrainie. W 2023 r. był stypendystą Programu Fulbrighta i podejmował działania naukowe w uczelniach i instytucjach w wielu krajach (np. Towson University w USA, Universidad de Oriente w Salwadorze, Leading University w Bangladeszu). Biorąc pod uwagę fakt, że badania Habilitanta dotyczą językoznawstwa stosowanego, uwagę muszą zwracać dosyć wysokie wskaźniki naukometryczne, takie jak zagregowany współczynnik wpływu (30,3) czy też indeks Hirscha (Google Scholar: 23; Scopus: 6; WoS: 11 – trudno przy tym zrozumieć, dlaczego Habilitant nie podał w autoreferacie tej ostatniej wartości). Stanowi to bez wątpienia dowód na znaczący wpływ jego tekstów na światową naukę.

Reasumując, dorobek naukowy dr. Pentóna Herrery jest z pewnością imponujący, biorąc pod uwagę liczbę opublikowanych prac, fakt, że wiele z nich ukazało się w renomowanych czasopismach i pracach zbiorowych, które ukazały się nakładem wiodących wydawnictw, jak również to, że wygłosił tak liczne referaty, w tym wiele na zaproszenie, podczas konferencji w różnych częściach świata. Co więcej, jego artykuły i rozdziały są dostrzegane i cytowane przez badaczy, co stanowi dowód istotnego wkładu w rozwój dyscypliny. Pewnym minusem jest brak zaangażowania w prowadzenie projektów badawczych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, choćby w charakterze wykonawcy. Mimo tego mankamentu, biorąc pod uwagę ogromną aktywność Habilitanta na tak wielu różnych płaszczyznach, moja ocena jego pozostałych osiągnięć naukowych jest **pozytywna**.

3. Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej

Dr Pentón Herrera legitymuje się bogatym doświadczeniem dydaktycznym w instytucjach szkolnictwa wyższego w Stanach Zjednoczonych i w Polsce, prowadząc szereg różnorodnych zajęć, takich jak praktyczna nauka języka angielskiego i hiszpańskiego, przyswajanie języka obcego, metodyka nauczania języka angielskiego, komunikacja interkulturowa, historia USA czy psychologia pozytywna. Pracował również w charakterze nauczyciela w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych w USA. Spore wrażenie musi robić fakt, że jego praca dydaktyczna została wyróżniona niezwykle prestiżowymi nagrodami, takimi jak 2024 TESOL Teacher of the Year Award. Nie mniej imponujące jest to, że dr Pentón Herrera był promotorem aż czternastu prac doktorskich w American College of Education, a w Polsce wypromował pięcioro magistrów. Może się on pochwalić bogatą działalnością o charakterze organizacyjnym w międzynarodowym stowarzyszeniu TESOL, aktywnie angażując się w prace różnych sekcji, współpracuje z Departamentem Stanu w USA jako specjalista ds. języka angielskiego, a także z innymi organizacjami (np. National Geographic Learning, World Learning). Trzeba również podkreślić

jego zaangażowanie w działalność popularyzującą naukę i kształcenie nauczycieli języków obcych, czego dowodem są liczne wystąpienia, prezentacje i warsztaty. Otrzymał też szereg nagród, wyróżnień i certyfikatów od różnych instytucji i stowarzyszeń. Wszystko to sprawia, że moja ocena tego zakresu działalności Habilitanta jest **pozytywna**.

4. Wniosek

Podsumowując, moja całościowa ocena dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i organizacyjnego dr. Luisa Javiera Pentóna Herrery jest **zdecydowanie pozytywna**. Jest to przede wszystkim związane z pozytywną oceną podstawowego osiągnięcia naukowego, jakim jest cykl artykułów zatytułowany *Tożsamość, emocje i dobrostan w nauczaniu i uczeniu się języków obcych. Społeczno-emocjonalne uczenie się jako nowy paradygmat badawczy*. Choć sam dobór tekstów włączonych do tego cyklu wydaje się być podyktowany chęcią wyeksponowania najlepszych prac, a nie faktem, że stanowią one spójną całość, a emocje, jak i dobrostan potraktowane zostały w dość ogólnikowy sposób, nie ulega wątpliwości, że wskazane osiągnięcie stanowi istotny wkład w światową naukę, a wyniki kilku badań opublikowane zostały w wiodących czasopismach. Na pewno za imponujący należy uznać pozostały dorobek naukowy Habilitanta, zarówno jeśli chodzi o samą liczbę opublikowanych prac, jaki i ich jakość, różnorodność poruszanej tematyki bądź też ich znaczący wpływ na światową naukę, o czym świadczą wysokie wskaźniki naukometryczne. Jego dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski jest także wystarczający.

Uwzględniając przedstawioną wyżej argumentację, stwierdzam, że osiągnięcia dr. Luisa Javiera Pentóna Herrery spełniają stosowne wymagania i **stanowią podstawę do nadania mu stopnia naukowego doktora habilitowanego**.

prof. dr hab. Mirosław Pawlak Konin

Poznań, 4 czerwca 2025 r.